

ΤΟ ΛΟΥΚΑ ΤΣΟΥΚΑΛΗ

Η ΕΕ για καιρό θα αποφεύγει τις δύσκολες αποφάσεις

Η Ευρώπη μπαίνει στον καινούργιο χρόνο υπό τη συνεχή απειλή της πανδημίας αλλά και με την ελπίδα ότι το εμβόλιο θα βάλει επιτέλους τέρμα σε αυτήν τη μεγάλη δοκιμασία, πιθανόν πριν από το καλοκαίρι του 2021. Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα συνεχίσουν να δανείζονται μεγάλα ποσά για να σώσουν επιχειρήσεις και θέσεις εργασίας. Αλλωστε τα οικονομικά μεγέθη δεν αναμένεται να επανέλθουν στα επίπεδα του 2019 πριν από τα τέλη του 2022.

Η ΕΕ πήρε μια ιστορική απόφαση με το χρηματοδοτικό πακέτο των 750 δισ. που θα στηρίξει κυρίως τις πλέον αδύναμες οικονομίες και αυτές που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση. Τα δύο τρίτα των συνολικών πόρων προορίζονται για την πράσινη και την ψηφιακή οικονομία. Το κρίσιμο τεστ για τους επόμενους μήνες και χρόνια θα είναι πώς θα χρησιμοποιηθούν αυτά τα χρήματα και με ποιο αποτέλεσμα. Αυτό άλλωστε θα κρίνει αν θα υπάρξει συνέχεια και στο μέλλον.

Το 2021 θα είναι η χρονιά που η Ανγκελα Μέρκελ θα εγκαταλείψει την πολιτική έπαιτα από 16 ολόκληρα χρόνια σε ρόλο πρωταγωνιστή στη Γερμανία και την Ευρώπη γενικότερα. Δεν γνωρίζουμε ακόμη ποιος θα είναι ο υποψήφιος της κεντροδεξιάς παράταξης (CDU-CSU), που θα είναι πιθανότατα και ο νέος καγκελάριος μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου. Μια κυβέρνηση συνασπισμού μεταξύ της Κεντροδεξιάς και των Πράσινων αποτελεί ρεαλιστικό σενάριο, με τους σοσιαλδημοκράτες στην αντιπολίτευση. Αλλά ο σχηματισμός κυβερνήσεων συνασπισμού παίρνει συνήθως αρκετό χρόνο. Και η Μέρκελ δεν θα είναι πλέον εκεί για να εξασφαλίσει τη συνέχεια. Αν λάβουμε επίσης υπόψη ότι ο Μακρόν θα ετοιμάζεται για τις γαλλικές προεδρικές εκλογές την άνοιξη του 2022, το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι η Ευρώπη για αρκετό καιρό θα αποφεύγει, όσο μπορεί, τις δύσκολες αποφάσεις.

Την 1η Ιανουαρίου πέρασε η σκυτάλη της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από τη Γερμανία στην Πορτογαλία. Με σοσιαλιστή πρωθυπουργό, η πορτογαλική προεδρία θα οργανώσει Σύνοδο Κορυφής τον Μάιο με θέμα την κοινωνική Ευρώπη. Θα ακολουθήσει η Σλοβενία την 1η Ιουλίου με μάλλον διαφορετικά ατζέντα. Όταν η προεδρία του Συμβουλίου είναι στα χέρια μικρότερων χωρών, ανακτά συνήθως η Επιτροπή τον κεντρικό της ρόλο. Αναμένεται επίσης να ξεκινήσει σύντομα η σύνοδος για το μέλλον της Ευρώπης, πιθανόν με μια πρώην

πρωθυπουργό της Δανίας στην προεδρική καρέκλα. Η σύνοδος, που έχει ήδη περάσει από σαράντα κύματα πριν καν ξεκινήσει, καλείται να προτείνει αλλαγές στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα χωρίς όμως να αλλάξει η Συνθήκη. Άλλη μια ευρωπαϊκή προσπάθεια τετραγωνισμού του κύκλου;

Οι περισσότεροι ευρωπαίοι ηγέτες μετρούν τις

μέρες μέχρι να αποχαιρετήσουν τον απερχόμενο πρόεδρο Τραμπ. Με εξαίρεση βεβαίως μερικούς λαϊκιστές της Ακροδεξιάς που τον αγαπούσαν πολύ – αυτοί δυστυχώς θα μείνουν. Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ υπήρξε ανέκαθεν ενθέρμος υποστηρικτής της Ατλαντικής Συμμαχίας και της διεθνούς συνεργασίας. Μα άλλα λόγια, προβλέπεται να είναι

πολύ διαφορετικός από τον προκατόχο του. Αλλά στο πολυπόνημο πολιτικό σύστημα των ΗΠΑ διαφαίνεται μια ευρεία διακομματική συναίνεση που μάλλον θα οδηγήσει σε σκληρότερη στάση έναντι της Κίνας και της Ρωσίας. Μια ενδεχόμενη επιστροφή στον Ψυχρό Πόλεμο σε δύο μέτωπα πλέον δεν θα ήταν διόλου καλοδεχούμενη σε πολλές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Αναμένονται λοιπόν πιέσεις και τριβές.

Η μεγάλη αστάθεια στη γειτονιά της Ευρώπης θα συνεχίσει με αρκετά ανοικτά μέτωπα στη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Μεταξύ άλλων, αυτό συνεπάγεται μια συνεχιζόμενη μεταναστευτική πίεση προς την Ευρώπη. Το στρατηγικό κενό που άφησαν στις περιοχές αυτές η μερική αποχώρηση των ΗΠΑ, μαζί και η ευρωπαϊκή αδράνεια, ήρθαν να καλύψουν τα τελευταία χρόνια η Ρωσία και η Τουρκία. Και οι δύο αυτές χώρες φέρνουν την Ευρώπη αντιμέτωπη με δύσκολες επιλογές.

Στην περίπτωση της Ρωσίας, η Ευρώπη αναζητεί τη χρυσή τομή ανάμεσα σε κοινά συμφέροντα που εδράζονται στην οικονομική και ενεργειακή αλληλεξάρτηση και τους φόβους πολλών ευρωπαϊκών χωρών που αισθάνονται ότι απειλούνται από τη Ρωσία. Όσο για την Τουρκία του Ερντογάν, είναι πολλοί στην Ευρώπη που θα ήθελαν να αποφύγουν μια μεγάλη ρήξη. Όμως, θα πρέπει κάποτε η Ευρώπη να τραβήξει τις δικές της κόκκινες γραμμές και να τις υπερασπιστεί. Είναι θέμα αξιοπιστίας για μια Ευρώπη που προσπαθεί, όχι συχνά με επιτυχία, να παίξει σταθεροποιητικό ρόλο στη γειτονιά της.

Πολλές χώρες της Αφρικής θα ξεπεράσουν πολύ δύσκολα την κρίση που έφερε η πανδημία. Η Ευρώπη θα χρειαστεί να βοηθήσει για λόγους αλληλεγγύης αλλά και για τα δικά της καλάς νοούμενα συμφέροντα. Τα απήματα για οικονομική βοήθεια θα έρχονται από πολλές πλευρές.

Αυτές είναι μερικές από τις μεγάλες προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η Ευρώπη το 2021. Τα γεγονότα όμως έχουν μια δική τους απρόβλεπτη λογική. Ετσι υπάρχει χώρος και για τους αστρολόγους.

Η γερμανίδα καγκελάριος Ανγκελα Μέρκελ εγκαταλείπει φέτος την πολιτική έπαιτα από 16 χρόνια στην εξουσία, ενώ ο γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν ετοιμάζεται για τις γαλλικές προεδρικές εκλογές την άνοιξη του 2022

Αναμένεται να ξεκινήσει σύντομα η σύνοδος για το μέλλον της Ευρώπης, πιθανόν με μια πρώην πρωθυπουργό της Δανίας στην προεδρική καρέκλα. Η σύνοδος, που έχει ήδη περάσει από σαράντα κύματα πριν καν ξεκινήσει, καλείται να προτείνει αλλαγές στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα χωρίς όμως να αλλάξει η Συνθήκη. Άλλη μια ευρωπαϊκή προσπάθεια τετραγωνισμού του κύκλου;

Ο Λούκας Τσουκαλής είναι πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ και καθηγητής στη Σχολή Διεθνών Υποθέσεων στη Sciences Po στο Παρίσι